لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا يوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالى نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذريعه مسلمانانو ته فائده ورسيږي.

د روژې تعريف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پريوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترۍ «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په مياشت کې روژه نيول د اسلام د بنيادي ارکانو نه يو رکن دی، لکه چه په حديث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: ګواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ - په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ - په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ - په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ - په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ - هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژي د هري ورځ په بدل کي يو مسکين ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، که روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يي قضاء راوژي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تي ورکونکي ښځه چه په هغو روژه نيول مشکل وي د حمل او تي ورکولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدي صورتونو کي به روژه ماتوي، او چه کله ئي عذر رفع شي قضاء به راګرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځي به روژي نه نيسي په حالت د حيض او نفاس کي، او چه کله روغي شوي قضاء به راګرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژي ماتولو ته لکه ځوك اوبو راخيستي وي او دا يي خلاصول غواړي يا ځوك په اور کي حصار وي. پدي صورتونو کي که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بيا به يي قضاء راوژي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، که سفر يي مستقل وي لکه د ټريلو واله چه اکثر وخت يي په سفر وي يا يي سفر عارضي وي لکه د عُمري سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کي ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کي نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ – کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو».

همدارنگي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مگر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ – که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه گني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – کـه چیـري یي مـضـمـضـه وکـړه، او اوبه يي حلق ته ورسیـدلي روژه يي نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده يي نه ده کـړې، کـه چیـري په خـوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فـاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کي نه دي.

روژه ماتونکي اته دي:

۱ – جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جـمـاع وکـړي نو په هـغي قـضـاء هم لازمـه ده، او ورسره سختـه کفاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مـیاشتي پرله پسي روژه نیـول، کـه د دي طاقت يي نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ – په ویښـه خـپل مَنِي ایسـتل، د لاس په ذریعـه یا د چا سـره د سـملاسـتـو په ذریعـه یا د ځکلولو یا ځـان ته د نژدي کولو په ذریعه.

۳ – خـوړل یا سکل د یو شـي، برابره خـبـره ده کـه انسـان ته نفعه رسوي لکه ډوډي اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ – هغه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فـائده نه ورکـوي په هغي روژه نه مـاتیـږي کـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځي وي او که د رګ، اګر که په حلق کي يي خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزي يا د غاښ نه وينه وتلو باندي روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلي په هغي روژه نه ماتيږي.

فايدي:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کي د روژي نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه د صباح ختلو نه مخکي پاکه شوه په هغي روژه فرض ده. اګر که غسل يي د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژي په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کي دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يي په حلق کي محسوس کړي.

٤ – مسواك وهل د روژي په صباح، غرمه، مابنام ته نژدي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغې له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلې شونډې لمدې کړي یا مضمضه وکړي که خوله یې وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کې جلتي او بیژه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګې په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندې روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دې افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کې دې د روژه ماتې نیت وکړي. تر دې چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیرې نیکیانې کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتې.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والې وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، ټوکه او سودي کارو بار پريږدي. او هغه خبري او کار پريږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري بښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدي مياشت کي ليلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو مياشتو نه غوره ده څوك چه پدي شپه کي د خير او ثواب نه محروم شو دا د ټول خير نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه کيږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزاديږي.

مسلمانه وروره! د کومي مياشتي چه دا فضائل او خاصيتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغي استقبال کوو؟ آيا په بي هوده خبرو بي خوبي او بي فائدي شب گيري سره؟ او يا دا چه د دي په راتللو سره چيغي فريادونه شروع کړو او د يو غټ بوج خيال پري وکړو؟ بلکه صحيح مسلمان د رمضان استقبال په خالصي توبي سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره يو فرصت شميرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کي ضروري کارونه:

١ – روژه نيول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغي لپاره دي يعني «يو څه ظاهري يا باطني فائده ورته حاصليږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسي نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم • [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سکاك نه منع شي بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو کار او بې صبرې پرې نه دي. نو د دې خوړل او څکل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو کله چه ستاسې د يو کس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې کوې نه دې گناه کوې، او نه دې بې صبرې کوې. که چا ورته کنځل وکړل. ورته دې ووايې: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! کله چه تا روژه ونيوله پکار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسې. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لکه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وکړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي:
«دا نيکان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ٨ - ١٢].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو وروڼو به یي خوړ اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمايي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كَسْ پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بياموند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار همره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړې څکه چې سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلگي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنگي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا دوه ركعته مونځ وكړي د دې لپاره د يو حج او عمرې مكمل، مكمل، مكمل ثواب دى» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو كې دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتكاف (چهله) كول:

رسول الله ﷺ به په رمضان كې لس ورځې اعتكاف كولو، په كوم كال چه وفات كيدو. په هغې كال يې شل ورځې اعتكاف وكړ. [بخاري]

عمره كول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره كول په رمضان كې د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل كړي، ته څه پوهيږې چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو مياشتو نه غوره ده» [القدر: ١ - ٢]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وكړل) تير شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته. حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښبنه كونكي يي ښبنه خوښوي نو ماته ښبنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وگڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخرې دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يي وركړم: آيا څوك بښنه غوښتونكي شته چه بخنه ورته وكړم.

۳ – د چربانګ په وخت كې بخنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ كې د الله نه بخنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعې په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يي د جمعې د ورځې آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كې ځان ساتل په كار دي:

١ – د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كې شب كير.

۲ – د بعضې فرضې مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كې زياتي كول.

٥ – بې فائدې وخت ضائع كول.

٦ – چربانګي ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندې ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

٧ – كله چه د روژه ماتې وخت نژدې وي نو په تيزه ګاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.

۹ – د بې فايدي لوبو، ساعت تيري، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کيدل.

۱۰– د ډيوټي او وظيفي په وخت کي د کار د ملګرو سره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغليء تيرول.

۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار ته په روژه کي د تندي او لوږي نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حديث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کيږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ايماناً واحتساباً» يعني روژه به صرف په الله باندي د ايمان او د ثواب لپاره نيسي: د الله تعالى نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصيب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اي د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اي د شر لټونکيه: کمي وکړه په شر کي: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کي ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نیولې وي لیکن اوس هغوي چیرې دي ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړې وي، فکر وکړه چه هغوي چیرې تللي دي؟ بعضې له دوي نه مرګ ناځاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ویلي کیږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذکر کیږي:

۱ - د رکوع دُعاء:

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظیم بیان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله یا زیات، یا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعریف دي» بیا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي یو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك يي او ستا تعریف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ښښنه وکړي» **(اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّيْ وَعَظْمِيْ وَعَصَبِيْ وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)** - **(سُبُّوْحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ والروح) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ والْمَلَكُوتِ والْكِبْرِيَاءِ والْعَظَمَةِ)**.

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت کي وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **وَلَكَ الْحَمْد** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد.**

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبــاً مُبــارَكــاً فِيــهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمـونږ ربه او ستـا لپـاره تـعريفـونه دي ډير، پاك، په هـغــوي کي برکت دي، څــرنګه يي چه زمــونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» یا ورسره دا هم زیاته کړه:

«**مِلْءَ السَّمــوَاتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَــا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الــثَّنَاءِ والمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الــلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مینځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اې د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره کومه چه بنده کړې وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اې الله ته چه څه ورکړې هغه څوك نه شي منع کولې، او ته چه څه منع کړې د هغې ورکونکې نه شته. ستا په دربار کې رُتبې واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولې»

دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ».** «اې الله پاك کړې ما (د ګناه نه) په واورې سره، په ږلې سره، په يخو اوبو سره، اې الله: پاك کړې ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيرې نه پاکيدلې شي»

د سجدې دُعا ګانې:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدې کې د دُعا (غوختنې) کوشش وکړې، لايق ده چه ستاسې دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کې راغلي دي: کله چه انسان په سجده کې وي نو الله ته ډير نژدې وي، نو په کې ډيره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کې به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» درې ځله يا د دې نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» درې ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّي سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مې ايمان راوړی، تا ته تابع يم، ته زما رب يې، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يې پيدا کړې د هغې شکل يې جوړ کړې او ښکلې يې کړ شکل د مخ او برسيره يې کړا سترګې او غوږونه د هغې، نو د برکت والا دي الله چه ښه پيدا کونکي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اې الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هٰذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوْتِ وَالْمَلَكُوْتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ»

«اې الله ته پاک يې سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مگر ته یې»

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او یا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړي، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړي، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړي، زما په سترګو کي رڼا پيدا کړي، زما لاندي، باندي، ښي، ګڅ طرف ته رڼا پيدا کړي زما په نفس کي رڼا پيدا کړي او زما رڼا لويه کړي».

«اللّٰهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يي څرنگه چه د خپل تعريف کړي»

د دوو سجدو په مينځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... **ربِّ اغفِرْلِي**. ... **ربِّ اغفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «**اللّٰهُمَّ رَبِّ اغفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رِبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او سترګي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنگه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «**اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شؤو دُعا گانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نیت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخـر کې سـتـاسي نه دا درخـواست دي چه هـر چا دا رسـاله تيـاره کـړي ، يا ليکلي يا پسـتو ژبـې ته اړه ولي ده، دهـغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library